

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 17 december 2012

750/2012

Lag om värdepapperskonton

Utfärdad i Helsingfors den 14 december 2012

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det om värdepapperskonton som förs då värdepapper förvaras i Finland och om rättsverkningarna av de anteckningar som görs på dessa konton, om förvararens förpliktelser och om kontoinnehavarnas skydd vid insolvensförfaranden som avser förvararen.

Vad som i denna lag föreskrivs om värdepapper tillämpas på värdepapper som avses i värdepappersmarknadslagen (746/2012) och i tillämpliga delar på andra finansiella instrument som avses i 1 kap. 10 § i lagen om investeringstjänster (747/2012).

Separata bestämmelser gäller för värdeandelskonton som förs inom värdeandelssystemet.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *förvaring* avtalsbaserad förvaltning av värdepapper för kunders räkning, då värdepapperen specificeras i avtalet enligt slag och antal,

2) *förvarare* den som bedriver förvaring enligt 2 kap. 1 eller 2 § i lagen om investeringstjänster eller enligt 2 kap. 16 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (749/2012) eller i egenskap av innehavare av förvaltningskonto enligt 5 a § i lagen om värdeandelskonton (827/1991),

3) *värdepapperskonto* ett konto som förs av en förvarare och av vilket det framgår vem som är kontoinnehavare, vilka värdepapper som förvaras för kontoinnehavarens räkning och om vilka rättigheter och begränsningar som avser kontoinnehavarens rätt,

4) *kontorätt* kontoinnehavarens rätt med avseende på ett värdepapper.

Vid tillämpningen av denna lag ska med värdepapper som förvaltas av en förvarare jämföras förvararens kontorätt med avseende på värdepapper gentemot en annan förvarare eller motsvarande rätt enligt ett tredjelandets lagstiftning.

2 kap.

Värdepapperskonton och anteckningar som ska göras på dem

3 §

Värdepapperskonto

En förvarare ska föra kundspecifika värdepapperskonton över värdepapper som den förvarar. Kontona ska föras på ett tillförlitligt sätt och så att den exakta tidpunkten för varje anteckning av rättigheter på dem kan fastställas med tillförlitlighet.

På ett värdepapperskonto antecknas

1) identifieringsuppgifter om kontoinnehavaren och om andra rättsinnehavare som antecknats på kontot,

2) vilket slag av värdepapper som förvaras för kontoinnehavarens räkning och deras antal,

3) rättigheter och begränsningar som enligt 6 § avser kontoinnehavarens rätt.

Om inte något annat föreskrivs nedan i detta kapitel, ska kontoanteckningar och ändringar i dem göras på uppdrag av kontoinnehavaren eller den som med stöd av någon annan lag har rätt att förfoga över egendomen i fråga. Anteckningarna ska göras utan obefogat dröjsmål.

4 §

Kontorätt

En kontoinnehavare har rätt att

1) få prestationer som grundar sig på de värdepapper som är antecknade på kontot och att utöva andra värdepappersbaserade rättigheter,

2) förfoga över sin rätt genom transaktioner och genom att upplåta panträtt och andra rättigheter,

3) byta förvarare eller få värdepapper som är antecknade på kontot i sin besittning.

Förvararen ska se till att kontoinnehavarens rättigheter enligt 1 mom. tillgodoses genom att inom ramen för rimliga påverkningsmöjligheter och på det sätt som förvararen och kontoinnehavaren sinsemellan kommit överens om vidta alla åtgärder som behövs för att kontoinnehavaren ska kunna utöva sina rättigheter. Penningprestationer måste betalas och övriga åtgärder för att rättigheter ska kunna utövas måste vidtas utan obefogat dröjsmål.

Bestämmelser om kontoinnehavares rättigheter vid förvararens konkurs och i samband med annat insolvensförfarande finns i 11 §.

5 §

Utövande av rättigheter

De rättigheter som kontoinnehavaren har enligt 4 § 1 mom. kan utövas endast gentemot förvararen. Vid indirekt förvaring av värdepapper så att förvararen har kontorätt eller motsvarande rätt enligt 2 § 2 mom. får kontoinnehavaren inte rättigheter gentemot någon annan än sin egen förvarare.

Separata bestämmelser gäller för kontoinnehavares rättigheter gentemot värdepappersmittenter.

6 §

Rättigheter och begränsningar i kontorätten

På ett värdepapperskonto antecknas pant- rätt som avser kontorätten, dock inte företagsinteckning, samt andra rättigheter eller begränsningar i kontorätten. Utmätning och säkringsåtgärder som avser kontorätten antecknas på anmälan av en behörig myndighet, medan konkurs antecknas på anmälan av konkursboet. Inledande och upphörande av saneringsförfarande enligt lagen om företags- sanering (47/1993) antecknas på anmälan av utredaren. Panträtt och utmätning samt andra med dem jämförbara rättigheter och begränsningar ska specificeras med tillräcklig noggrannhet när de antecknas på kontot.

Om det på ett värdepapperskonto har gjorts anteckningar om rättigheter eller begränsningar i kontorätten, ska prestationer som grundar sig på värdepapperen i fråga riktas till den som enligt uppgifterna på kontot har rätt till prestationen. Motsvarande gäller i tillämpliga delar utövande av andra värdepappersbaserade rättigheter.

Anteckningar om rättigheter eller begränsningar får strykas, om den behöriga rättsinnehavaren ger sitt samtycke. Utan samtycke av den behöriga rättsinnehavaren får värdepapper inte avföras från kontot på ett sådant sätt att det sker ett intrång i de rättigheter och begränsningar som antecknats på kontot.

7 §

Företrädesrätt för rättigheter som avser kontorätten

I 6 § avsedda rättigheter som antecknats på ett värdepapperskonto har företrädesrätt framför rättigheter som inte antecknats. En tidigare antecknad rättighet har företrädesrätt framför en senare antecknad rättighet.

Trots 1 mom. har en rättighet som uppkommit tidigare emellertid företrädesrätt framför en rättighet som uppkommit senare, om den som återopar den senare rättigheten kände eller borde ha känt till den tidigare rättigheten då den senare rättigheten antecknades på kontot.

8 §

Korrigerings av anteckningar samt skydd för rättigheter som framgår av konton

Förvarare ska korrigera felaktiga anteckningar på värdepapperskonton utan obefogat dröjsmål. Om korrigerings av ett fel leder till att en kontoinnehavares eller en annan rättsinnehavares av kontot framgående ställning försvagas, kan felet dock återopas gentemot denne och anteckningen korrigeras bara om denne kände eller borde ha känt till felet då den felaktiga anteckningen gjordes.

9 §

Behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om tekniska förfaranden som ska iakttas när värdepapperskonton förs och om vilka uppgifter de anteckningar som görs på värdepapperskonton ska innehålla.

3 kap.

Förvaring av värdepapper samt kontoinnehavarnas skydd vid insolvensförfaranden som avser förvararen

10 §

Förvaring av värdepapper

En förvarare ska se till att den ständigt innehar värdepapper som motsvarar anteckningarna på kundernas värdepapperskonton i enlighet med vad som närmare avtalats med kontoinnehavarna. Förvararen ska ha värdepapperen i sin besittning innan det görs en anteckning enligt 3 § 2 mom. 2 punkten på värdepapperskontot.

På värdepapper som förvararen innehar för sina kontoinnehavares räkning tillämpas bestämmelserna om förvaring och annan hantering av dess kundmedel. Detsamma gäller andra medel som förvararen innehar för kontoinnehavarnas räkning.

11 §

Förvarares konkurs och annan insolvens

Värdepapper som en förvarare innehar för sina kontoinnehavares räkning hör inte till förvararens konkursbo och kan inte utmätas för förvararens skuld. Värdepapper som innehas av förvararen och som motsvarar de värdepapper som antecknats på kundernas värdepapperskonton anses befinna sig i förvararens besittning för kontoinnehavarnas räkning, om inte något annat visas.

Kontoinnehavarna har vid förvararens konkurs rätt till de värdepapper som förvararen

innehär för deras räkning, enligt vad som föreskrivs i 5 kap. 6 § i konkurslagen (120/2004). Om de värdepapper som förvararen innehaft gemensamt för flera kontoinnehavare inte räcker för att tillgodose alla dessa kontoinnehavares rättigheter, ska varje slag av värdepapper delas upp mellan kontoinnehavarna i samma förhållande som kontoinnehavarna har rätt till värdepapper av det slaget. Till den del delningen kräver det ska värdepapperen omvandlas till pengar som i stället för värdepapperen ska delas upp mellan kontoinnehavarna.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om förvararens konkurs ska i tillämpliga delar tillämpas vid sådant saneringsförfarande för företag som avses i lagen om företagssanering och vid sådant avbrytande av en inlåningsbanks verksamhet som avses i lagen om temporärt avbrytande av en depositionsbanks verksamhet (1509/2001), när det gäller förvarare.

12 §

Procedurbestämmelser om kontoinnehavares rättigheter

Om en förvarare har försatts i likvidation eller konkurs eller om något annat i 11 § 3 mom. avsett insolvensförfarande har inletts, ska Finansinspektionen utan dröjsmål tillsätta ett ombud för att övervaka att kontoinnehavarnas rättigheter tillgodoses skyndsamt. Inget ombud behöver emellertid tillsättas, om det är uppenbart onödigt med beaktande av arten och omfattningen av förvararens verksamhet. På ombud tillämpas i övrigt 29 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

Om förvararen har försatts i likvidation har utredningsmannen och om förvararen har försatts i konkurs har konkursförvaltaren rätt att på yrkande av ombudet eller med ombudets samtycke ingå och säga upp avtal samt ta upp kredit för att främja ett snabbt tillgodoseende av kontoinnehavarnas rättigheter.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

13 §

Kontobesked

Minst en gång per år ska förvararen lämna innehavare av värdepapperskonton ett kontoutdrag där det framgår vilka värdepapper som är antecknade på kontot, vilka rättigheter och begränsningar som avser kontoinnehavarens rätt och vilka ändringar som gjorts i anteckningarna efter det föregående kontoutdraget. Innehavarna av andra på kontot antecknade rättigheter ska omedelbart informeras om anteckningar som berör deras rättigheter.

14 §

Skadestånd

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållar skada genom ett förfarande som strider mot denna lag eller mot föreskrifter som utfärdats med stöd av den är skyldig att ersätta skadan.

På jämkning av skadestånd och på fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga tillämpas 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

15 §

Tillsyn och administrativa påföljder

Finansinspektionen övervakar efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

För försummelse att iaktta och för överträdelse av 10 § 1 mom. om förvaring av värdepapper påförs påföljdsavgift. Bestämmelsen i 10 § 1 mom. hör till de bestämmelser som avses i 40 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen.

Bestämmelser om påförande, offentliggörande och verkställighet av administrativa påföljder och om behandlingen i marknadsdomstolen av ärenden som gäller administrativa påföljder finns i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.
Denna lag tillämpas på förvararens skyldigheter och kontoinnehavarens rättigheter

också när avtalet om förvaring har ingåtts före lagens ikraftträdande eller en anteckning som visar kontoinnehavarens rätt har gjorts på ett konto som motsvarar ett i denna lag avsett värdepapperskonto före lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 14 december 2012

Republikens President

SAULI NIINISTÖ

Näringsminister *Jan Vapaavuori*